

Grönare Stockholm, verksamhet 2023

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog i februari 2017 (utl. 2017:30, dnr 171-1292/2016) Grönare Stockholm, riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden. Riktlinjerna syftar till att stärka stadens gröna kvaliteter, utveckla det offentliga rummet och tydliggöra organisation och ansvar för stadens parker och gröna rum.

För att genomföra intentionerna med Grönare Stockholm utsåg stadsledningskontoret en strategisk samordningsgrupp (SSGS). Gruppen sammankallas och leds av stadsträdgårdsmästaren.

Gruppen består av representanter från stadsbyggnadskontoret, miljöförvaltningen, exploateringskontoret, fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningarna Norrmalm, Enskede-Årsta-Vantör och Bromma. De deltagande stadsdelsförvaltningarna utgör ombud för samtliga stadsdelar i arbetet.

I samband med beslutet utökades trafiknämndens investeringsbudget med 300 mnkr under åren 2017-2019, med avsikt att genomföra satsningar i de sju stadsdelar som då utpekades som särskilt prioriterade i stadens arbete med lokala utvecklingsprogram.

Grönare Stockholm etapp 1

Trafiknämnden beslutade i april 2017 (dnr T2017-00093) om respektive utrednings-, inriktnings- och genomförandebeslut för 14 projekt som utgör etapp ett av trafiknämndens genomförande av Grönare Stockholm. En kort beskrivning av samtliga projekt inom Grönare Stockholm, etapp 1-4, återfinns i tabellen i slutet av dokumentet.

Grönare Stockholm etapp 2

I samband med etapp 2 hade staden ambitionen att investeringsverksamheten inom ramen för Grönare Stockholm skulle passa in i stadsdelarnas pågående arbete med lokala utvecklingsprogram. Med anledning av det anmodade trafikkontoret de sju prioriterade stadsdelsförvaltningarna att inkomma med

projektidéer för de fortsatta investeringarna inom Grönare Stockholm. Projektidéerna bedömdes och utvärderades av den strategiska samordningsgruppen utifrån följande kriterier:

- Nyttä för många
- Stärka gröna kopplingar och samband
- Bidra till klimatanpassning
- Utveckla ekologiska värden
- Ökad trygghet, ökad attraktivitet
- Koppling till LUP-arbete och LUP-områden
- Investeringsåtgärder, inte driftåtgärder
- Inga insatser i naturreservat
- Tillmötesgå stadsdelsförvaltningarnas egna prioriteringar
- Insatsen ska kunna genomföras utan planändring

Med utgångspunkt i ovanstående kriterier rekommenderade den strategiska samordningsgruppen att 11 projekt skulle finansieras. Trafiknämnden beslutade den 23 november 2017 (dnr T2017-00093) om inriktning för 11 investeringsprojekt i enlighet med rekommendationen. En kort beskrivning av samtliga projekt inom Grönare Stockholm återfinns i tabellen i slutet av dokumentet.

Ettapp 3

Stadens gröna samband och ekologiska värden ska utvecklas med hjälp av Grönare Stockholms investeringsverksamhet. Med utgångspunkten att komplettera de tidigare beslutade investeringsprojekten identifierade den strategiska samordningsgruppen för Grönare Stockholm behov av särskilda satsningar inom stadens gröna samband och vissa biotoper som är centrala för utvecklingen av den biologiska mångfalden.

I arbetet med stadens nya översiktsplan togs ett underlagsmaterial fram som identifierade 33 platser i behov av utveckling och förstärkning. Ytterligare prioritering av dessa gjordes genom att bedöma varje plats utifrån följande kriterier:

- Pågår exploatering där området/platsen ingår?
- Är området/platsen utpekad i stadens översiktsplan (ÖP) som regionalt betydelsefull grön infrastruktur?
- Är området/platsen utpekad i ÖP som ett samband av strategisk vikt för att uppnå en sammanhängande stad?
- Gynnar insatsen många invånare?

Med utgångspunkt i ovanstående kriterier föreslog den strategiska utvärderingsgruppen att finansiera sju projekt. Trafiknämnden

beslutade den 6 maj 2018 (dnr T2017-00093) om inriktning för sju investeringsprojekt i enlighet med förslaget.

Etapp 4

I kommunfullmäktiges budget för 2022 fick kontoret i uppdrag att fortsätta den särskilda investeringsverksamheten inom Grönare Stockholm. Kontorets investeringsmedel utökades också med 280 mnkr åren 2022 till 2025. Investeringsverksamheten mellan 2022-2025 har kallats Grönare Stockholm etapp 4.

Våren 2021 antog trafiknämnden ett utredningsärende med de kriterier som ska utvecklas via de projekt som finansieras genom Grönare Stockholm etapp 4. I ärendet beskrivs också den multikriterieanalys av kriterierna 1-3 som ska ligga till grund för val av platser där insatser ska göras. Enligt beslutet gäller följande rangordnade kriterier för val av nya projekt inom etapp 4:

1. Gröna samband och biologisk mångfald
2. Skyfallsproblematik
3. Värmeöar i urbana miljöer
4. Platsbrist, mångfunktionella ytor och platser
5. Buller
6. Otrygga platser

Under hösten 2021 genomfördes multikriterieanalysen på GIS-data som speglar kriterierna 1-3 ovan. Analysen resulterade i en lämplighetskarta som visar de platser där kriterierna sammanfaller och där investeringsinsatser är extra intressanta och effektiva.

Stadsdelsförvaltningarna, i samråd med trafikkontoret, formulerade sammanlagt 18 projektförslag. En bedömningsgrupp med utvalda experter inom bland annat skyfall, biologisk mångfald och gestaltning utvärderade förslagen. Nio projekt valdes ut för programarbete.

En kort beskrivning av samtliga projekt inom Grönare Stockholm återfinns i tabellen i slutet av dokumentet.

I kommunfullmäktiges budget för 2024 anges att trafiknämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna ska påbörja en ny etapp av Grönare Stockholm med ett stärkt fokus på social hållbarhet. Den utökade ramen på 280 mkr förlängs samtidigt till 2026. Den nya etappen benämns etapp 4b.

Som underlag för nya projekt till etapp 4b har en multikriterieanalys med uppdaterade datakällor genomförts.

Stadsdelsförvaltningarna inkom med förslag på sammanlagt 21 projektförslag för ny etapp. Förslagen utvärderades av bedömningsgruppen och rangordnades av strategiska samordningsgruppen. Arbetet med att starta upp de högst rangordnade projekten som etapp 4b har pågått under hösten 2023 parallellt med att utveckla målsättningen att öka den sociala hållbarheten.

Under hösten 2023 har även fler mindre projekt på delegation initierats och genomförts inom ramen för grönare Stockholm. Projekten ligger i linje med Grönare Stockholms övergripande målsättning. Detta har gjorts för att kompensera för de större projektens längre tidplaner.

Ekonomi

Som framgår av nedanstående tabell är utfallet för 2023 lägre än budget och prognos i tertialrapport 2.

Generellt beror detta på förseningar i projekten, bland annat har underlag till vissa nämndbeslut tagit längre tid än beräknat, vilket har lett till en långsammare framdrift.

Grönare Stockholm -nettoutgifter i mnkr	Budget 2023	Prognos T2 2023	Bokslut 2023	Avvikelse jmf med budget	Avvikelse jämf med T2
Grönare Stockholm - Etapp 1-2	1,5	2,3	1,7	-0,2	0,6
Etapp 1-2	1,0	1,6	1,4	-0,4	0,2
Etapp 3	0,5	0,7	0,3	0,2	0,4
Grönare Stockholm - Etapp 4	73,5	37,0	25,9	47,6	11,1
Norra Agnegatan	0,0	2,1	0,9	-0,9	1,2
Gribby pollinerarparken	8,9	6,5	2,0	6,9	4,5
Årstaskogen-Hemskogen	0,4	1,0	0,6	-0,2	0,4
Roslagsparken	0,3	0,0	0,0	0,3	0,0
Örby-Högdalen	0,5	0,5	1,4	-0,9	-0,9
Hagstråket, glaciser pilotstudie	10,6	9,1	6,7	3,9	2,4
Ådalen, klimatanpassning	1,1	0,8	0,3	0,8	0,5
Trudelutten, naturlekplats	2,0	2,2	1,3	0,7	0,9
Valhallavägen, växtbäddar och grönytor	2,0	2,0	1,5	0,5	0,5
Grimsta naturreservat	0,0	0,0	0,2	-0,2	-0,2
Järva lök och perennplantering	0,0	0,0	1,0	-1,0	-1,0
Grynkvarnsparcken	0,0	0,0	0,5	-0,5	-0,5
Högländstorget	0,0	0,0	0,1	-0,1	-0,1
Högdalsplan, perennrabatt	0,0	0,0	0,1	-0,1	-0,1
Grönare Stockholm Etapp 4 - Borgfjordsgatan, växtbäddar	0,0	0,0	0,4	-0,4	-0,4
Grönare Stockholm Etapp 4 - Kerstin Hesselgrens park	0,0	0,0	1,7	-1,7	-1,7
Tenstadalen, Grönytor	0,3	0,8	3,0	-2,7	-2,2
Bulleråtgärder Hagsåtra naturreservat	16,2	7,1	0,5	15,7	6,6
Grönare Sthlm Bromma strandpromenad	3,3	3,4	3,8	-0,5	-0,4
GS Kommunikationsinsatser, BUDGET och utjämningspost m.m.	27,9	1,5	-0,1	28,0	1,6
Totalt	75,0	39,3	27,6	47,4	11,7

Nedanstående tabell visar verksamhetsutfallet för respektive delprojekt inom Grönare Stockholm.

Projekt etapp 1	Plats	Åtgärd
Skärholmen sdf	Skärholmen/ Bodholmsgången	<i>Genomfört.</i> Upprustning av gången har skapat gröna värden och ökat attraktiviteten, invigd våren 2018.
Skärholmen sdf	Vårbergstoppen	<i>Genomfört.</i> En stor stadspark med hög kvalitet har anlagts. Parken håller på att färdigställas, slutbesiktning planerad.
Skärholmen sdf	Bredäng/Gröna stugan.	<i>Genomfört.</i> Upprustning av temapark med lekplats, invigd sensommaren 2018.
Farsta sdf	Fagersjö–Farsta, strandpromenad längs Magelungen.	<i>Genomfört.</i> Reaktionsstråk med levande och trivsamma omgivningar knyter ihop de båda stadsdelarna och skapar samband och tillgängliga naturvärden. Små korrigerande åtgärder pågår efter besiktning.
Skarpnäck sdf	Flatenbadet, entrén	<i>Genomfört.</i> Upprustning, tillgänglighetsanpassning och växtbäddar för omhändertagande av dagvatten. Invigning våren 2019.
Enskede-Årsta- Vantör sdf	Högdalen/Bandängen	<i>Genomfört.</i> Park med lekpark och vattenlek. Färdigställd 2020.

Projekt etapp 1	Plats	Åtgärd
Enskede-Årsta-Vantör sdf	Östberga/Backen	<i>Genomfört.</i> Upprustningen har omfattat bl.a. toalett, plaskdamm, lek för barn i olika åldrar. Projektet har samordnats med angränsande DP och blivande förskola.
Hässelby-Vällingby sdf	Hässelby torg	<i>Genomfört.</i> Öka attraktionskraften som offentligt rum på torget med fokus på trygghet och attraktivitet. Etapp 3 (av 3) avslutas tidigt 2022.
Hässelby-Vällingby sdf	Ormängstorget	<i>Genomfört.</i> Öka attraktionskraften som offentligt rum på torget med fokus på trygghet och attraktivitet.
Hässelby-Vällingby sdf	Vällingby/Solursparken	<i>Genomfört.</i> Upprustning av centrumnära park, bl.a. ytor för skyfallshantering och växtbäddsrenovering inom riksintresset Vällingby.
Spånga-Tensta sdf	Tenstagången, Tenstaplan, Taxingeplan	<i>Genomfört.</i> Öka områdets attraktionskraft med fokus på trygghet och attraktivitet som offentligt rum, lyfta fram kulturhistoriska värden.
Spånga-Tensta sdf	Gullingeparken, centrala Tensta	<i>Genomfört.</i> Öka områdets attraktionskraft med fokus på trygghet och attraktivitet som offentligt rum, lyfta fram kulturhistoriska värden.
Rinkeby-Kista sdf	N Rinkebygången	<i>Genomfört.</i> Omdaning av gångstråk norr om Rinkeby centrum till ett välfungerande offentligt rum med gröna värden. Avslutas tidigt 2022.
Rinkeby-Kista sdf	Husbys gräns mot Järvafältet	<i>Genomfört.</i> Utveckling av bostadsnära grönytor i samband med planerad nybebyggelse.

Projekt etapp 2	Plats	Åtgärd
Skärholmen sdf	Vårberg, Skärholmen, Sättra, Bredäng	<i>Genomfört.</i> Stadsodling i fyra centrum, investering för att möjliggöra fortlöpande drift av sdf.
Skärholmen sdf	Vårberg C, parken Vårgården	<i>Genomfört.</i> Upprustning av centralt parkområde.
Farsta sdf	Fagersjö/Måsen	<i>Genomfört.</i> Parken utvecklas till aktivitetspark.
Enskede-Årsta-Vantör sdf	Hagsätra/Hagdalen	<i>Genomfört.</i> Utveckling av stadsdelsparken Hagdalen.
Enskede-Årsta-Vantör sdf	Flera centrala platser	<i>Genomfört.</i> Stadsodling i flera centrum, investering för att möjliggöra fortlöpande drift av sdf.
Enskede-Årsta-Vantör sdf	Högdalen, Hagsätra, Östberga,	<i>Genomfört.</i> Utbyte och komplettering av träd.
Hässelby-Vällingby sdf	Stråket mellan Hässelby torg-Ormängstorget	<i>Genomfört.</i> Stråket utvecklas till en attraktiv park med konstnärlig utsmyckning som förbinder två torg.
Spånga-Tensta sdf	Hidingehöjden	<i>Genomfört.</i> Skapa stadsdelspark med höga sociala värden. Projekt under 5 mnkr, ej beslut i trafiknämnden.

Projekt etapp 2	Plats	Åtgärd
Spånga-Tensta sdf	Tenstadalen	<i>Genomfört.</i> Utveckla ekologiska värden, dagvattenmagasin, spontanidrott m.m.
Rinkeby-Kista sdf	Rinkeby N stadspark	<i>Genomfört.</i> Utveckla sociala och gröna värden med trygghetsaspekter.
Rinkeby-Kista sdf	Grönt kulturstråk Husby C- Husby gård	<i>Genomfört.</i> Utveckla grönt kulturstråk mellan Husby C och Husby Gård i samarbete med Kulturförvaltningen.

Projekt etapp 3	Plats	Åtgärd
Hässelby-Vällingby sdf	Grimsta naturreservat/Råcksta träsk	<i>Genomfört.</i> Förstärka ekologiska värden m.a.p. våtmarkssamband Mälaren-Kyrksjön genom groddammar och övervintringslokaler. Färdigställdes hösten 2022.
Bromma sdf	Riksby	<i>Genomförande avbrutet.</i> Utveckling av övervintringslokaler och groddamm. Förutsättningarna förändrades i sent skede av projektering p.g.a. närliggande exploateringsprojekt vilket medförde att projektet inte kunde genomföras.
Skärholmen sdf	Vårberg	<i>Genomfört.</i> Förstärka regionalt ek-samband genom friställning, veteranisering, nyplantering m.m. Färdigställdes hösten 2022.
Enskede-Årsta-Vantör sdf	Hagsätraskogen-Rågsveds friområde	<i>Genomfört.</i> Förstärka regionalt ek-samband genom friställning, veteranisering, nyplantering m.m. Färdigställdes hösten 2022.
Enskede-Årsta-Vantör sdf	Rågsveds friområde-Fagersjöskogen	<i>Genomfört.</i> Förstärka regionalt ek-samband genom friställning, veteranisering, nyplantering m.m. Färdigställdes hösten 2022.
Farsta sdf	Magelungen-Drevviken	<i>Genomfört.</i> Förstärka groddjurssamband med grodtunnel under Perstorpsvägen, omkringliggande vägprojekt avslutas under våren 2022.
Farsta sdf	Larsboda-Sköndal	<i>Genomfört.</i> Förstärka regionalt ek-samband genom friställning, veteranisering, nyplantering m.m. Färdigställdes hösten 2022.

Projekt etapp 4	Plats	Åtgärd
Järva sdf	Naturlekplats Trudelutten, Kista gränsen mot Järvafältet	<i>Inriktningsbeslut.</i> Välbesökt lekplats där biologisk mångfald och dagvatten/skyfallshantering utvecklas i kombination med lekytor. Välbesökt dialogmöte genomfört i parken och med närliggande förskolor. Systemhandling påbörjad.
Järva sdf	Gribby, pollinerarparken, Spånga villastad	<i>Genomförandeskedet.</i> Befintlig park utvecklas med avseende på biologisk mångfald och dagvatten/skyfall. Upphandlingen av entreprenör gör att byggstart skjuts upp vilket försenare projektet. Prognosen är att parken anläggs under 2024.
Järva sdf	Hagstråket, pilotstudier glaciser, centrala Tensta	<i>Genomförandeskede.</i> Pilotprojekt som omvandlar hårdgjorda slänter/glaciser och närliggande ytor till ytor för infiltration och utvecklad biologisk mångfald med växter, växtbäddar och träd. Projektet har anlagt under hösten 2023.
Hässelby-Vällingby sdf	Klimatanpassning parkstråket Ådalen, Vällingby	<i>Programskede.</i> Tidstypisk dalstråkspark utvecklas med avseende på skyfallsåtgärder, biologisk mångfald och vistelsevärden i enlighet med ursprunglig gestaltning. Delar av programarbetet planeras att genomföras i dialog med Sdf:s efter beslut om flytt av parklek.
Norra innerstaden sdf	Grönare Norra Agnegatan, Kungsholmen	<i>Programskede.</i> Kvartersgatan görs om till grön gata med skyfalls/dagvattenåtgärder, biologisk mångfald och vistelsevärden. Programarbete har genomförts under hösten.

Projekt etapp 4	Plats	Åtgärd
Norra innerstaden sdf	Valhallavägen mot Roslagstull	<i>Avslutat/förgävesprojektering.</i> Utveckling av parkstråk m.a.p. dagvatten/skyfall, biologisk mångfald och vistelsevärden. December -22 besked att Sbk återupptar DP-arbete vilket förhindrar projektets genomförande.
Norra innerstaden sdf	Valhallavägen mittallé etapp 1, Stadion	<i>Programskede.</i> Skyfalls- och dagvattenåtgärder och utveckling av biologisk mångfald genom bl.a. växtbäddar och grönytor.
EÅV sdf	Förstärkning grönstruktur Årtaskogen-Hemskogen	<i>Inriktningsbeslut.</i> Utveckling av grönt stråk med avseende på främst biologisk mångfald. Systemhandling pågår.
EÅV sdf	Förstärkning grönstruktur Örby-Bandhagen	<i>Inriktningsbeslut.</i> Utveckling av grönt stråk med avseende på biologisk mångfald och dagvatten/skyfall. Systemhandling pågår.
EÅV sdf	Grön bullerskärm Hagsätra	<i>Genomförandeskede.</i> Grön bullerskärm som skydd för naturreservatet Hagsätraskogen. Byggstart planeras till våren 2024.